

Duurzaam optimaliseren met bijproducten

Reportage

[Jef Verhaeren]

Bonda opende een nieuwe installatie voor de productie van stapelbare vochtrijke mengvoerders. “Hiermee zetten wij een belangrijke volgende stap in het verder ontwikkelen van vochtrijk mengvoer”, zegt René Schepens, algemeen manager van Agrifirm Co-products.

Door de walking floor kunnen vrachtwagens snel lossen en meteen vertrekken.

Na maanden proefdraaien, opende Bonda onlangs een nieuwe installatie in 's-Hertogenbosch voor de productie van stapelbare vochtrijke rundveemengvoerders van bijproducten. De installatie bevindt zich naast de bestaande brijvoerinstallatie en ligt eveneens gunstig voor de aanvoer van bijproducten, die de grondstoffen vormen. De installatie is door Bonda ontwikkeld en uniek in de wereld.

Innovatie

Bonda, onderdeel van Agrifirm Co-products, steunt op bijna 100 jaar ervaring en onderzoek in toepassingen van bijproducten in de rundvee- en varkenshouderij. Vijftig jaar geleden ontwierp het bedrijf zelf een vijzelwagen voor het product bierdraf, een model dat ook vandaag nog efficiënt is. “Wat betreft het mengen van vochtige en droge bijproducten voor varkens tot optimale

>>>

Agrifirm Co-products en Bonda

Agrifirm en Bonda kennen geen stilstand. Bonda werd opgericht in 1915 door Jan Willem Bonda en is momenteel onderdeel van Agrifirm Co-products, dochter van Agrifirm. Agrifirm Co-products heeft tien vestigingen in zeven landen: Nederland, België, Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Roemenië en Bulgarije. Agrifirm Co-products beschikt over 200 medewerkers en verwerkt enkele miljoenen tonnen product in enkelvoudige en gemengde vorm. Agrifirm Co-products is één van de zes divisies van Agrifirm. Momenteel is Agrifirm een coöperatie van zo'n 17.750 Nederlandse boeren en tuinders. Naast mengvoederproductie, productie van vochtrijk mengvoer, enkelvoudige bijproducten, voormengsels en concentraten (Vitamex en Pre-Mervo), horen ook toelevering van zaden, meststoffen en andere producten voor de akkerbouw tot de taken. Met zo'n 3000 medewerkers in zeventien dochterondernemingen, realiseert het bedrijf een omzet van 2 miljard euro.

>> Duurzaam optimaliseren met bijproducten

Egbert Loof, René Schepens, Koen Van Broeck en Adrie Brands (v.l.n.r.) bij een bulkwagen van Bonda.

rantsoenen, waarvan de samenstelling en kenmerken transparant worden meegegeven, zijn wij een van de weinigen”, vertelt René Schepens, algemeen manager van Agrifirm Co-products. “Voor rundvee lopen we met rantsoenoptimalisatie en transparantie voorop. Er is een breed gamma aan producten waarmee we kunnen werken.”

Agrifirm Co-products ontwikkelt nieuwe toepassingen voor bestaande en nieuwe diervoeders en nieuwe technieken die de efficiëntie van productie en logistiek optimaliseren. “Op alle fronten werken wij aan innovaties om nog meer toegevoegde waarde te creëren voor onze klanten en toeleveranciers”, zegt Jeroen Heutink, manager marketing en communicatie. “Onze innovaties zijn gericht op de optimale omzetting van bijproducten tot vlees en melk.”

Transparant

“We werken transparant”, onderstreept Schepens. “Op de afleveringsbon staat veel informatie. Je kunt de percentages drogestof, ruw eiwit, ruw vet, ruwe celstof, ruw as, natrium, lysine en methionine aflezen, net als het aandeel en de

naam van voedermiddelen waaruit de gemengde producten zijn samengesteld. De klant weet wat hij krijgt. Wij willen af van het imago dat mengen alleen het bruikbaar maken van bijproducten is”, stelt Schepens. “Met Bonda weet de nutritionist wat er in de kuip zit.”

Volgende stap

“Met de nieuwe fabriek voor vochtrijk rundveemengvoer doen wij een belangrijke volgende stap in het verder ontwikkelen van vochtrijk mengvoer”, zegt Schepens. Egbert Loof, adjunct-directeur van Bonda vult aan: “Dit voer geeft onze klanten nog meer mogelijkheden om op een gezonde manier het saldo te verhogen. Uit vloeibare, vochtrijke en droge voedermiddelen wordt gecontroleerd optimaal rundveevoeder geproduceerd. Het combineert de voordelen van verschillende componenten, waaronder bierbostel. Het resultaat is een mooi stapelbaar en inkuilbaar product.”

De grondstoffen worden op kwaliteit en samenstelling gecontroleerd, zodat optimale mengsels kunnen worden gemaakt met bijvoorbeeld vaste percentages eiwit en nutritioneel volledig gecontro-

Bonda opende onlangs een nieuwe installatie voor de productie van stapelbare vochtrijke rundveemengvoerders.

leerd. Het eindproduct is in de praktijk en bij klanten maandenlang getest.

Vindingen

De nieuwe installatie bevat tal van snufjes en toepassingen uit andere industriële en productiesectoren. Ook deed Bonda eigen vindingen. Zo is er een walking floor, waar de vrachtwagens snel kunnen lossen en vertrekken. De afzonderlijke componenten voor de mengsels worden met behulp van PLC nauwkeurig gedoseerd. Zowel grondstoffen als gereed product op de menglocatie worden in gesloten opslagsystemen opgeslagen.

Basisproducten

Bonda opteerde voor een beperkt basisproductgamma. Er is voorlopig gekozen voor twee standaardproducten: Gluco+, dat vooral is gebaseerd op zetmeel en suiker en bedoeld als aanvullend rantsoen bij gras, en Proti+, dat vooral gebaseerd is op eiwit en bedoeld als aanvullend rantsoen bij mais. Beide producten hebben ongeveer dezelfde prijs als bierbostel. "Maar de voedingswaarde ligt hoger", aldus Schepens. Gluco+ en Proti+ worden als stapelbaar en inkuilbaar product afgeleverd. "De producten zijn smakelijk, goudbruin van kleur en het gehele jaar leverbaar."

Gluco+ heeft 24 procent drogestof, 1005 VEM, 1051 VEVI, 113 DVE, 183 RE, 420 FOS en 65 RVET. Het combineert de voordelen van onder andere bierbostel en aardappelproducten. Bierbostel stimuleert de pens en daardoor wordt ook zetmeel beter benut. Door de goede energievoorziening op zowel pens- als darmniveau, wordt de vorming van microbieel eiwit gestimuleerd. Ook wordt de benutting van darmverteerbaar eiwit verbeterd. De totale productie van melkeiwit stijgt. Daarnaast levert Gluco+ een hoeveelheid hoogwaardige aminozuren, die de melkeiwitproductie stimuleren.

Proti+ heeft 30 procent drogestof, 1060 VEM, 1128 VEVI, 133 DVE, 221 RE, 532 FOS en 59 RVET. Het wordt toegepast wanneer eiwitaanvulling op pens- of darmniveau gewenst is. Het kan goed worden gevoerd naast snijmais en eiwit-armere graskuilen. Proti+ is zeer smakelijk, waardoor de drogestofopname stijgt. "Het combineert de positieve eigenschappen van bierbostel en andere hoogwaardige componenten in één product."

De schroef brengt de aangevoerde grondstof naar mengtanks stuurt.

Duurzaam

"Het komt erop aan zo goedkoop mogelijk en duurzaam te produceren. De korte keten, daarin staan we sterk", zegt Schepens. De locatie in 's-Hertogenbosch, aan de Dieze, een zijrivier vlakbij de Maas, is niet toevallig gekozen. De brouwerij en de voedingsindustrie zijn vlakbij. De grondstoffen worden per schip of per vrachtwagen aangevoerd. Er kunnen schepen tot 2580 ton aanleggen. Bij Bonda worden jaarlijks enkele honderdduizenden tonnen langs het water af- of aangevoerd. Door de korte afstand is het voordeliger nat te vervoeren dan eerst te drogen. Drogen voegt geen voedingswaarde toe en is milieubelastend. "Ook het vrachtwagenvervoer optimaliseren wij", zegt Schepens. "Van de vrachtwagens die hier lossen rijdt 80 procent geladen de poort uit."

Behoeft

"Met de stapelbare, vochtrijke voeders, optimaal en gecontroleerd gemengd, spelen we in op de nieuwe behoeften van melkveehouders", zegt Koen Van Broeck, commercieel manager van Agrifirm België. Met de afschaffing van de quota en volatilité van de melkprijzen willen de melkveehouders uitbreiden, tegelijk familiaal blijven en het werk zelf uitvoeren. Ze willen daarbij zo veel mogelijk gebruikmaken van eigen ruwvoeder en dat optimaal benutten. "Wij kunnen dat basisrantsoen aanvullend opkrikken, zodat het gecombineerde rantsoen volstaat voor

koeien die 28 liter melk per dag geven en nog enkel voor topkoeien krachtvoer moet worden bijgegeven", zegt Schepens. Het gebruik van vochtrijke producten werkt vooral kostenverlagend voor de veehouder, omdat het optimaal aanvullend kan worden gebruikt met de maximale benutting van de eigen ruwvoerders. Vooral bij schaalvergroting is dit belangrijk. "Ook in België neemt het gebruik van vochtrijke producten toe", zegt Van Broeck. "Vooral in de grote professionele bedrijven en als de afstand voor aanvoer niet te groot is." Zowel in Nederland als in België bedient Bonda ook andere dan Agrifirm-klanten. ■

Grondstof Profit

Bierdraf en -bostel zijn belangrijke grondstoffen voor de diervoeders, maar ook bijproducten uit de bakkerij- en zoetwarenindustrie leveren een waardevolle bijdrage. Agrifirm Co-products ontwikkelde een eigen techniek om verpakte levensmiddelen als chips, brood, koekjes en andere zoetwaren te ontpakken en te verwerken tot grondstoffen voor de mengvoederindustrie. Verpakkingen en productvremde delen worden zorgvuldig gescheiden en afgevoerd. Deze ontpakkingstechniek wordt toegepast in vestigingen in Nederland (Veghel), Duitsland (Kamp Lintfort) en Frankrijk (Pannecé). "Door deze verwerking wordt de grondstof Profit geproduceerd met een constante samenstelling, goede loopeigenschappen, een aantrekkelijke prijs, uitstekende smaak, goede houdbaarheid en gegarandeerde leverbaarheid jaarrond."